

Більше, ніж символічний жест

Визнання Палестини низкою країн ЄС створило новий імпульс. Рішення про дві держави знову в центрі світової уваги.

Війна, що вибухнула з новою силою 7 жовтня, стала стратегічним зламом у ізраїльсько-палестинських двосторонніх відносинах, а також для регіональних і глобальних союзів Ізраїлю. Ізраїльський уряд активно просував ідею, що ХАМАС заспокоїли та стримали, і що Ізраїль може бути інтегрований у Близькосхідний регіон без вирішення палестинської проблеми. Західні лідери охоче сприйняли цю ідею, проте вона розсипалася на порох у день початку війни.

Серед кровопролиття і руйнувань розмови про рішення «дві держави для двох народів» знову в центрі світової уваги. Норвегія, Іспанія, Ірландія, а нещодавно й Словенія оголосили про визнання державності Палестини, що створило новий поштовх. Потенційне визнання Німеччиною державності Палестини в майбутньому – ідеально, якщо це відбудеться в коаліції з Францією – може значно посилити цей поштовх, що, можливо, призведе до ширшого її визнання в Європі та ООН, а також до довгоочікуваного рішення про дві держави.

Події останніх шести місяців продемонстрували, наскільки безвідповідально міжнародне товариство ставилося до однієї з найбільш небезпечних і нестабільних зон конфлікту. За ці шість місяців війни в Газі основні світові політичні гравці, на чолі зі США, почали діяти, щоб якось стримати бойові дії та не дозволити їм вийти з-під контролю на регіональному й глобальному рівнях.

Залишається сподіватися, що міжнародна дискусія про «день опісля» продиктує стратегічний вихід із цієї війни, і він наблизить підписання ізраїльсько-палестинської мирної угоди, в якій будуть враховані інтереси обох держав. Прикро, що для того, щоб привести до тями міжнародне співтовариство стосовно ізраїльсько-палестинського конфлікту, знадобилися кровопролиття і руйнування.

Коли бойові дії зрештою завершаться, а ми сподіваємося, що це відбудеться незабаром, страждання людей і руйнування в секторі Газа, де близько двох третин населення стали внутрішніми переселенцями і де небезпека від ізраїльських бомбардувань поєднується з ризиками поширення хвороб і загрозою голоду, вимагатимуть як негайної масштабної гуманітарної допомоги, так і довгострокового планування. Не варто також забувати, що, крім людських жертв і матеріальних збитків, військові дії несуть із собою посилення злості та ненависті між двома народами, що робить необхідність припинення бойових дій іще нагальнішою.

Після закінчення війни і відновлення сектору Газа потрібно створити умови для *тривалого* миру, що ґрунтується на принципах, які сприятимуть політичному рішенню.

*Міжнародне визнання
державності Палестини
та прийняття її як
повноправного члена
ООН має передувати
успіху чи невдачі мирного
процесу і бути
відокремленим від нього*

Війну в Газі потрібно припинити в найкоротші терміни, і вона повинна стати останньою війною, що точилася між ізраїльтянами та палестинцями, а відтак метою мирної угоди має бути стратегічне співіснування між сторонами на основі рішення, що в інтересах обох держав, і згідно з усіма відповідними резолюціями ООН. Відносини між Ізраїлем і Палестиною мають вибудовуватися в межах міжнародного права, з повагою до прав людини. Ці принципи не підлягають обговоренню і повинні розглядатися як фундаментальна основа політичного курсу, спрямованого на перетворення ненависті між ізраїльтянами і палестинцями, що склалася історично, на життєздатне співіснування.

Міжнародне визнання державності Палестини та прийняття її як повноправного члена ООН має передувати успіху чи невдачі мирного процесу і бути відокремленим від нього. Обидві сторони переговорів мають отримати рівнозначне міжнародне визнання. У державу Палестина повинні увійти Західний берег річки Йордан і сектор Газа з офіційною столицею у східному Єрусалимі. Повноправне членство Палестини в ООН базуватиметься на дотриманні Статуту ООН, зокрема, Глави II, статей 4.1 і 4.2, що врегульовують питання членства в організації. Якщо буде визнано, що влада Палестини не відповідає зазначеним умовам, то потрібно розробити дорожню карту із зазначенням певного графіка, щоб стимулювати палестинську владу на проведення необхідних реформ.

Міжнародне співтовариство має розробити політичну дорожню карту, що визначатиме коло повноважень для переговорів, а також графік їх завершення. Міжнародне співтовариство має запропонувати сторонам фактори зацікавлення – а також фактори стримування – для посилення внутрішньої підтримки переговорів. Слід переглянути резолюцію Ради Безпеки ООН 2334, а також посилити її новою резолюцією, що ґрунтується на принципах, ухвалених у грудні 2016 року, і переосмислює їх у контексті геополітичних подій. Аналогічно потрібно оновити Арабську мирну ініціативу 2002 року, щоб вона відображала регіональні зміни, які відбулися за останні два десятиліття. Нова резолюція й оновлена мирна ініціатива мають стати основою для схеми дипломатичної взаємодії.

На даний момент іншою, але меншою проблемою ізраїльського уряду є санкції, накладені на екстремістськи налаштованих ізраїльських поселенців, які здійснювали напади на палестинців на Західному березі річки Йордан або жорстко порушували права людини. В Ізраїлі це питання вважається пов'язаним з визнанням палестинців. Націоналістично налаштована частина ізраїльського суспільства вважає лідерів ізраїльських поселенців сучасними передовиками або ж національними героями. Обмеження подорожей до дружніх країн чи на відкриття банківських рахунків відомими поселенцями сприймаються в цілому як міжнародна делегітимізація поселень і контролю Ізраїлю над Західним берегом річки Йордан. Ці дії є символічними, однак посилають важливий сигнал: міжнародна спільнота більше не буде миритися з безкарністю за акти насильства, скоєні поселенцями.

*Протягом останніх
шести місяців світ
почав критично
ставитися до Ізраїлю та
більш рішуче
підтримувати
самовизначення
Палестини*

До того, як Палестину визнали Норвегія, Ірландія та Іспанія, лише чотири західноєвропейські країни – Ісландія, Мальта, Кіпр і Швеція – визнали Палестину як державу. Але на міжнародному рівні переважна більшість із більш ніж 140 країн зі 193 країн – членів ООН визнали Палестину як державу. 2012 року державою її визнала Генеральна Асамблея ООН, але Палестина не отримала визнання в якості повноправного члена. Щоб стати ним, Палестина потребує схвалення щонайменше двох третин членів Генеральної Асамблеї ООН і щонайменше дев'яти з 15 членів Ради Безпеки ООН, без вето з боку п'яти постійних членів. Через імовірне вето США

це досі вважається перешкодою.

Останні шість місяців кардинально змінили міжнародне становище Ізраїлю. Світ почав критично ставитися до цієї країни та більш рішуче підтримувати самовизначення Палестини. Для нинішнього ізраїльського уряду визнання державності Палестини дружніми країнами викликає занепокоєння. Ізраїльський уряд не хоче бачити, що палестинську державність визнають на міжнародному рівні. Я б сказав, що для теперішньої ізраїльської влади це – нічне жахіття.

Ці країни могли б підкреслити, що німецько-французька вісь усе ще жива і здатна повернути ЄС як гравця, що відданий принципам міжнародного права на Близькому Сході

Навіть попри жорстку реакцію Ізраїлю, Іспанія та Норвегія можуть стати важливими гравцями у створенні нового дипломатичного поштовху в ізраїльсько-палестинському конфлікті, спираючись на попередні зусилля, наприклад, проведення Мадридської мирної конференції з питань Близького Сходу в 1991 році та переговори, що призвели до укладення угод в Осло.

Після візиту президента Франції Емманюеля Макрона до Німеччини ці дві країни повинні стати наступними, хто визнає державність Палестини для того, щоб зберегти рішення про дві держави і подарувати палестинцям надію на припинення окупації та реалізацію їхнього права на самовизначення. Без цього визнання ми ризикуємо потрапити в ту саму пастку, що й після укладення угод в Осло, коли заклики до політичного вирішення залишаються лише на словах. Ці країни могли б підкреслити, що німецько-французька вісь усе ще жива і здатна повернути ЄС як гравця, що відданий принципам міжнародного права на Близькому Сході.

Переклад з англійської Ірини Савюк

Алон Ліел

Алон Ліел (Alon Liel) – колишній ізраїльський дипломат. З-поміж іншого обіймав посаду речника, а згодом очільника Міністерства закордонних справ Ізраїлю і входив до складу ізраїльської делегації в Організації Об'єднаних Націй.

